

بررسی نقش واسطه‌ای معنای زندگی در رابطه بین ادراک از سبک‌های والدگری با خوش‌بینی نوجوانان

دانشجوی دکتری روانشناسی تربیتی، واحد زنجان، دانشگاه آزاد اسلامی، زنجان، ایران
استادیار، گروه روانشناسی، واحد زنجان، دانشگاه آزاد اسلامی، زنجان، ایران
استادیار، گروه روانشناسی، واحد زنجان، دانشگاه آزاد اسلامی، زنجان، ایران
استادیار، گروه روانشناسی، دانشگاه فرهنگیان، زنجان، ایران

زهرا عطایی زنجانی نژاد ^{id}

مسعود حجازی* ^{id}

افسانه صبحی ^{id}

محمد سعید احمدی ^{id}

masod1357@yahoo.com

ایمیل نویسنده مسئول:

پذیرش: ۱۴۰۱/۰۴/۲۶

دریافت: ۱۴۰۰/۱۲/۱۹

فصلنامه علمی پژوهشی
خانواده درمانی کاربردی

شاپا (الکترونیکی) ۲۷۱۷-۲۴۳۰
<http://Aftj.ir>

دوره ۳ | شماره ۳ پیاپی ۱۲ | ۳۷۱-۳۸۷
پاییز ۱۴۰۱

نوع مقاله: پژوهشی

چکیده

هدف: این پژوهش با هدف بررسی رابطه ادراک از سبک‌های والدگری با خوش‌بینی با نقش واسطه‌ای معنای زندگی در دانش‌آموزان دوره متوسطه دوم شهر زنجان انجام شد. **روش پژوهش:** روش پژوهش توصیفی از نوع همبستگی است. جامعه آماری، کلیه دانش‌آموزان دوره متوسطه دوم شهر زنجان در سال تحصیلی ۹۹-۱۳۹۸، تعداد ۲۰۸۶۶ نفر بود. مطابق جدول مورگان ۳۹۲ نفر ولی برای افزایش اعتبار یافته‌ها تعداد ۴۰۰ نفر انتخاب و با روش تصادفی طبقه‌ای توزیع شد. برای گردآوری داده‌ها از پرسشنامه‌های استاندارد والدگری آلاباما (۱۹۹۱)، خوش‌بینی شیپور و کارو (۱۹۸۵) و معنای زندگی استیکر و همکاران (۲۰۰۶) استفاده گردید. داده‌ها با استفاده از نرم افزار آماری SPSS24 تحلیل و از نرم افزار آماری AMOS در مدل‌یابی معادلات ساختاری استفاده شد. **یافته‌ها:** یافته‌ها نشان داد که بین ادراک از سبک‌های والدگری با خوش‌بینی رابطه معنی‌دار وجود دارد ($P > 0/01$)؛ ولی بین ادراک از سبک‌های والدگری و معنای زندگی رابطه معنی‌دار وجود ندارد ($P \leq 0/05$). معنای زندگی در رابطه بین سبک‌های والدگری با خوش‌بینی نقش واسطه‌ای دارد ($P > 0/01$). **نتیجه‌گیری:** می‌توان نتیجه گرفت که برای ایجاد خوش‌بینی در فرزندان ادراک از سبک‌های والدگری نقش تعیین‌کننده داشته و معنای زندگی می‌تواند منجر به خوش‌بینی در فرزندان شود.

کلیدواژه‌ها: خوش‌بینی، سبک‌های والدگری، معنای زندگی.

به این مقاله به شکل زیر استناد کنید:
درون متن:

(عطایی زنجانی نژاد، حجازی، صبحی و احمدی
(۱۴۰۱)

در فهرست منابع:

عطایی زنجانی نژاد، زهرا، حجازی، مسعود، صبحی، افسانه، و احمدی، محمد سعید. (۱۴۰۱). بررسی نقش واسطه‌ای معنای زندگی در رابطه بین ادراک از سبک‌های والدگری با خوش‌بینی نوجوانان. فصلنامه خانواده‌درمانی کاربردی، ۳(۳ پیاپی ۱۲): ۳۷۱-۳۸۷.

مقدمه

دانش‌آموزان از سرمایه‌های انسانی هر جامعه‌ای به شمار می‌روند و سالانه سهم زیادی از درآمد ملی صرف آموزش و پرورش می‌شود. عملکرد تحصیلی یکی از مؤلفه‌های مهم در آموزش و پرورش است که همواره مورد توجه برنامه ریزان، مدیران، معلمان و والدین دانش‌آموزان بوده است (آگوسیت، ۲۰۱۸) و این افراد همواره در تلاش هستند تا شرایطی را فراهم کنند که کارآیی تحصیلی دانش‌آموزان بالا برود از جمله ساختارهایی که در سال‌های اخیر پیرامون ارتقای سلامت، بهداشت و توسعه شایستگی‌ها و توانمندی‌های افراد، نظر پژوهش‌گران را به خود جلب کرده است، خوش‌بینی^۱ است (ایماز و همکاران، ۲۰۱۵). خوش‌بینی، تمایل به انتخاب امیدوارانه‌ترین دیدگاه است و به یک آمادگی عاطفی و شناختی در خصوص اینکه چیزهای خوب در زندگی مهم‌تر از چیزهای بد است اشاره دارد (بشکار و همکاران، ۱۴۰۰). خوش‌بینی نوعی انتظار پیامد است. انتظار این‌که بدون توجه به عملکرد فرد، پیامد مثبت رخ خواهد داد. انتظاراتی که در حوزه‌های مختلف زندگی فرد عمومیت دارند (رستمی و همکاران، ۱۴۰۰). مارتین سلیگمن رئیس سابق انجمن روانشناسی آمریکا و پدر جنبش روانشناسی مثبت‌گرا، خوش‌بینی را سبک تفسیری (توصیفی) تعریف می‌کند که اتفاقات مثبت را به علل دائمی، شخصی و فراگیر و اتفاقات منفی را به علل خارجی، موقتی و شرایط خاص نسبت می‌دهد. از طرف دیگر بدبینی سبک تفسیری است که وقایع مثبت را به عوامل خارجی، موقت و شرایط خاص نسبت می‌دهد و وقایع منفی را به عوامل شخصی درونی، پایدار و فراگیر نسبت می‌دهد (سلیگمن، ۲۰۰۶).

در طی دهه‌های متمادی خودکارآمدی والدین یا اعتقاد والدین به توانایی در تأثیرگذاری به شکلی سالم و موفقیت‌آمیز بر فرزندشان، به عنوان یک عامل مهم در ارتقاء عملکرد سالم والدین و فرزندان‌شان شناخته شده است (آلبرنز و روزو، ۲۰۱۹). مطالعات بی‌شماری نشان می‌دهد که کیفیت روابط مثبت والد-کودک بر سازگاری روان‌شناختی در نوجوانی (هولووایا و سوزوکین، ۲۰۱۹) توسعه‌ی ساختار مغز در بزرگسالی تأثیر می‌گذارد (ویتال و سیمونز، ۲۰۱۴). تحقیقات انجام شده در مورد ارتباط سبک‌های والدین و آسیب‌شناسی در دوران نوجوانی نشان داده است هنگامی که روابط والدین و فرزند گرم و صمیمانه است، امکان ارتباط بین والد و فرزند به راحتی وجود دارد و قوانین با انعطاف‌پذیری ایجاد و اجرا می‌شود، نوجوانان تمایل به توافق‌پذیری و سازگاری خوبی دارند. در مقابل، هنگامی که محبت و ارتباط وجود ندارد، قوانین خانواده سفت و سخت است و والدین درک منفی از فرزندان خود دارند، درگیری در روابط والدین-فرزند می‌تواند تأثیرات منفی بر رشد فردی و اجتماعی و عاطفی نوجوانان بگذارد (پینکوارت، ۲۰۱۷). وابط نزدیک والد - کودک که با گرمی و پذیرش مشخص می‌شود، غالباً به عنوان یک عامل حمایتی در برابر ابتلا به افسردگی و مشکلات رفتاری در کودکان عمل می‌کند (آکوی، ۲۰۱۵). بالعکس سبک فرزند پروری استبدادی و سخت‌گیرانه با افزایش رفتارهای مشکل‌ساز و علائم افسردگی همراه است (نریمانی و همکاران، ۱۳۹۸). در دو سبک افراطی استبدادی و سهل‌گیرانه به طور بالقوه برای رشد روانی اجتماعی کودکان مضر هستند.

علاوه بر این، چنین سبک‌های والدینی به‌طور مداوم با انواع پیامدهای منفی رشد از جمله مشکلات رفتاری در طول زمان مرتبط بوده‌اند (ودادیان و همکاران، ۱۳۹۸).

معنای زندگی یکی از پیشایندهای روان‌شناختی است. نگرانی درباره معنا و هدف زندگی، یکی از ویژگی‌های بشر به‌عنوان یک موجود متفکر و کاوش‌گر است. انسان همواره یک میل قوی برای درک خود و دنیای اطراف خود داشته و به‌منظور حمایت از این میل، فعالیت‌های رفتاری و شناختی متعدد و متنوعی انجام داده است (بوستیمر و همکاران، ۲۰۱۳). معنا در زندگی، یک عنصر حیاتی در علوم مختلف چون علوم دینی، روان‌شناسی، فلسفه و جامعه‌شناسی است. تمام افراد می‌خواهند به معنایی در زندگی و تجارب خود دست یابند. مازلو (۱۹۷۱) معتقد است معنا در زندگی در فرآیند خودشکوفایی به دست می‌آید و انسانیت یک شخص زمانی کامل می‌شود که به سمت خودشکوفایی حرکت کند (احمدی و همکاران، ۲۰۱۶). از میان منابع معنا مطابق با برنامه ارزیابی معنای زندگی به ترتیب خانواده، ارتباطات اجتماعی و کار و تحصیل، حوزه‌های هستند که با بیش‌ترین فراوانی از سوی نوجوانان به عنوان منبع معنا بخش به زندگی گزارش شده است (دلافاوه و سوسایی، ۲۰۱۴). فرانکل (۱۹۸۷) معنا در زندگی را به منزله یک مدل نظری توسعه داد که بر اهمیت زندگی یک فرد تأکید دارد و باعث بهبود وضعیت روانی افراد می‌شود. فرانکل معتقد بود افراد ناامید، افسرده و بی‌قرار و آنهایی که احساس تنهایی می‌کنند، غالباً از بی‌معنایی و پوچی زندگی شکایت دارند. مفهوم معنا از نظر او، بسیار متنوع و متغیر است و از این‌سازه تعاریف بسیاری شده است؛ ولی آن‌چه مدنظر فرانکل است، چیزی شبیه نظر مازلو است و باوجود تنوع تعاریف بین روانشناسان در این زمینه توافق وجود دارد که معنادار بودن زندگی یک‌سازه تأثیرگذار روانشناختی است. براساس دیدگاه فرانکل، هنگامی که افراد قادر به یافتن معنایی در زندگی خود نیستند، در بحران وجودی خویش غوطه‌ور می‌شوند. زندگی آن‌ها در واقع بهای تنش میان وجود و نیاز است؛ برای همین، در موقعیت‌های چالش‌انگیز مانند مشکلات محیط تحصیلی، موفق عمل نمی‌کنند (دلافاوه، ۲۰۲۰). یافتن معنا در زندگی از ویژگی‌های دوران نوجوانی است. زمانی که نوجوانان معنا را در زندگی تجربه می‌کنند، خود و جهان بیرونی را یگانه و منحصر به فرد می‌یابند و هر آن‌چه را سعی دارند در زندگی انجام دهند، به‌خوبی می‌شناسند؛ به همین دلیل، در پی یافتن معنی زندگی خویشاند؛ اما این معنا را با درجات و میزان متفاوتی از فعالیت جستجو می‌کنند (بومیستر و همکاران، ۲۰۱۳). با توجه به مطالب بیان شده برآن شدیم که به بررسی نقش واسطه‌ای معنای زندگی در رابطه بین ادراک از سبک‌های والدگری با خوش‌بینی در دانش‌آموزان دوره متوسطه شهر زنجان بپردازیم. پژوهش حاضر به دنبال پاسخگویی به سوال زیر بود:

۱. آیا معنای زندگی در رابطه بین ادراک از سبک‌های والدگری با خوش‌بینی در دانش‌آموزان دوره متوسطه شهر زنجان دارای نقش واسطه‌ای است؟

روش پژوهش

روش پژوهش حاضر روش پژوهش حاضر توصیفی از نوع همبستگی می‌باشد. جامعه آماری این پژوهش، عبارت است از تمامی دانش‌آموزان دوره متوسطه دوم شهر زنجان در سال تحصیلی ۹۹-۱۳۹۸. با استفاده از جدول مورگان و با رعایت نسبت سهم طبقات در جامعه، ابتدا بر اساس ناحیه و سپس براساس جنسیت

و پایه تحصیلی تعداد ۳۹۲ نفر به عنوان نمونه انتخاب گردید، برای افزایش اعتبار یافته‌ها، در عمل ۴۰۰ نفر به عنوان نمونه در نظر گرفته شد. ابزار گردآوری داده‌ها عبارت بودند از پرسشنامه والدگری آلاباما (۱۹۹۱)، پرسشنامه خوش‌بینی شی و کارو (۱۹۸۵)، و پرسشنامه معنای زندگی (MLQ) استیکر و همکاران (۲۰۰۶). برای به دست آوردن اطلاعات لازم جهت بررسی فرضیه‌ها اقدام به تهیه و تنظیم پرسشنامه شد. بعد از اخذ معرفی‌نامه از دانشگاه به اداره آموزش و پرورش زنجان مراجعه شد و ضمن اخذ مجوز لازم جهت اجرای پژوهش در سطح مدارس، آماری از جامعه مذکور نیز تهیه گردید. در مرحله‌ی بعد با حضور در مدارس، ضمن طرح موضوع پژوهش، با تأکید بر این که پرسشنامه‌های پژوهش، بدون نام هستند و با آگاهی دادن به دانش‌آموزان مبنی بر لزوم همکاری آنان صرفاً جهت دستیابی به نتایج و مؤثر بودن آن اقدام به توزیع پرسشنامه‌ها گردید.

ابزار پژوهش

۱. پرسشنامه والدگری آلاباما (۱۹۹۱). فرایک (۱۹۹۱) با طرح پیچیدگی و مقرون به صرفه نبودن روش مشاهده تعامل والدین و کودک و همچنین عدم کفایت لازم مقیاس‌های خودگزارشی کودکان از رفتار والدین، به دلیل محدودیت در نمونه ارزیابی، اقدام به طراحی و ساخت پرسشنامه والدگری آلاباما نمود. این پرسشنامه یک ابزار خودگزارشی است که نسخه اصلی ۵۱ سؤال دارد و البته نسخه کوتاه شده آن هم که دارای ۴۲ عبارت است موجود است و توسط الگار و همکاران در سال ۲۰۰۶ تهیه شده است (بهرامی، ۱۳۹۵) فرم کودک و نوجوان این پرسشنامه که در پژوهش حاضر به کارگیری شده، شامل ۵۱ سؤال لیکرت از ۱ = هرگز تا، ۵ = همیشه، می‌باشد. ماده ۸ به صورت معکوس نمره‌گذاری می‌شود. محتوای این پرسشنامه در قالب پنج خرده مقیاس مشارکت والدین والدگری مثبت، ضعف در نظارت و راهنمایی، عدم ثبات در قواعد رفتاری و تنبیه بدنی خلاصه می‌گردد. ضریب بازآزمایی برای نمره کل و عوامل شش گانه‌ی موجود در پرسشنامه والدگری نیز نشانگر اعتبار خوب این پرسشنامه می‌باشد. دامنه ضریب پایایی از ۰/۷۵ تا ۰/۸۶ است که در مقایسه با مطالعه‌ی مارتینز و گارسیا (۲۰۰۷) و فرایک (۱۹۹۱) قابل ملاحظه می‌باشد (سامانی، ۱۳۹۰) در پژوهش حاضر از نمره کلی والدگری مؤثر استفاده شده است. لازم بذکر است که پایایی مقیاس والدگری مؤثر به شیوه آلفای کرونباخ ۰/۸۲ به دست آمد.

۲. پرسشنامه خوش‌بینی شی و کارو (۱۹۸۵). شییر و کارور (۱۹۸۵) برای ارزیابی خوش‌بینی سرشتی، آزمون جهت‌گیری زندگی (LOT) خود گزارش خلاصه‌ای را تدوین کرده و بعدها آن را مورد تجدید نظر قرار دادند (شییر و همکاران، ۱۹۹۴) نسخه تجدید نظر شده آزمون جهت‌گیری زندگی (LOT-R) - جانشین آزمون اصلی (LOT) شد (شییر و همکاران، ۱۹۹۴). نسخه تجدید نظر شده آزمون جهت‌گیری زندگی از آزمون اصلی خلاصه‌تر است (شامل ۶ ماده، ۳ ماده، نشان دهنده تلقی خوش‌بینانه و ۳ ماده نشان دهنده تلقی بدبینانه). در نسخه تجدید نظر شده موادی که به طور دقیق بر انتظارات تأکید نداشتند حذف یا بازنویسی شدند. LOT-R از همسانی درونی مطلوبی برخوردار بوده (ضریب آلفای کرونباخ ۰/۷۰) و در طول زمان ثبات خوبی دارد. نمره‌گذاری آن لیکرت بین صفر تا ۴ که کم‌ترین نمره صفر بین صفر تا ۲۴

باشد. هرچه بالاتر باشد و به ۲۴ نزدیک‌تر باشد دورنمای خوش‌بینی شما بیش‌تر است. حسن شاهی (۱۳۸۱) ضریب آلفای کرونباخ را ۰/۷۴ و ضریب بازآزمایی را ۰/۶۵ به دست آورد.

۳. پرسشنامه معنای زندگی (MLQ) استیگر و همکاران (۲۰۰۶). پرسشنامه معنای زندگی (استیگر، ۲۰۰۶) دو بعد معنا در زندگی، یعنی حضور معنا و جستجوی معنا را با بهره‌گیری از ۱۰ ماده بر مبنای مقیاس هفت درجه‌ای لیکرت از کاملاً نادرست (۰) تا کاملاً درست (۷) می‌سنجد. دامنه نمره‌ها از ۵ تا ۳۵ است. دو مقیاس همسانی درونی (ضرایب آلفا بین ۰/۸۲ تا ۰/۸۷) بسیار خوبی گزارش شده است (استیگر، فریزر، ایشی، و کالر، ۲۰۰۶) و در فاصله زمانی یک ماهه اعتبار بازآزمایی مناسب (۰/۷۰) برای زیرمقیاس حضور و ۰/۷۳ برای زیرمقیاس جستجو) به دست آمده است (استیگر و دیگران، ۲۰۰۶). مجد آبادی آلفای کرونباخ آن را ۰/۷۸ بدست آورده است.

روش اجرا. این پژوهش از آمار توصیفی برای دسته‌بندی مشخصات فردی آزمودنی‌ها به منظور محاسبه فراوانی، درصد، میانگین و انحراف معیار استفاده شد. همچنین در این پژوهش روش آمار استنباطی استفاده شده است. از آزمون کولموگروف-اسمیرنوف برای تشخیص نرمال بودن داده‌ها، و از ضریب همبستگی پیرسون و مدل معادلات ساختاری استفاده شد. در راستای برازندگی الگوی پیشنهادی، از شاخص مجذور خی دو بر درجه آزادی، شاخص نکویی تطبیقی CFI، شاخص نکویی برازش GFI، شاخص نکویی برازش تطبیقی AGFI و ریشه خطای میانگین مجذورات تقریب RMSEA بررسی شد. داده‌های به دست آمده با استفاده از نرم‌افزارهای آماری SPSS.22 و AMOS.22 در دو سطح توصیفی و استنباطی مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت. در آمار توصیفی از جداول درصد و فراوانی، میانگین، انحراف معیار، و دامنه تغییرات استفاده شد و در آمار استنباطی از آزمون‌های کولموگروف-اسمیرنوف، ضریب همبستگی پیرسون، بارون-کنی^۱ و ... استفاده شده است.

یافته‌ها

یافته‌های جمعیت شناختی نشان داد تعداد ۲۰۸ نفر (۵۲ درصد) را دختران و تعداد ۱۹۲ نفر (۴۸ درصد) را پسران تشکیل می‌دادند. تعداد ۱۵۰ نفر (۳۷/۵ درصد) در پایه تحصیلی دهم، ۱۳۴ نفر (۳۳/۵ درصد) در پایه تحصیلی یازدهم و تعداد ۱۱۶ نفر (۲۹ درصد) در پایه تحصیلی دوازدهم تحصیل می‌کردند.

جدول ۱. داده‌های توصیفی مربوط به متغیرهای پژوهش

متغیر و مؤلفه‌ها	کمینه	بیشینه	میانگین	انحراف معیار	آماره تحمل	تورم واریانس	دوربین واتسون
والدگری مثبت	۱/۰۰	۵/۰۰	۳/۱۱	۰/۸۱	۰/۴۲	۲/۳۶	۱/۷۰
مشارکت پدر	۱/۰۰	۵/۰۰	۲/۶۲	۰/۹۶	۰/۳۷	۲/۷۰	۱/۷۰
تنبیه بدنی	۱/۰۰	۴/۴۰	۱/۸۹	۰/۷۷	۰/۷۰	۱/۴۱	۱/۷۰
اقتدار	۱/۰۰	۵/۰۰	۲/۳۱	۱/۰۰	۰/۵۶	۱/۷۸	۱/۷۰

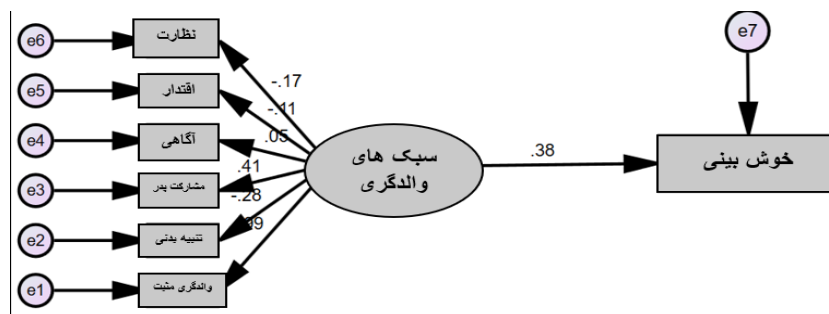
۱/۷۰	۱/۰۲	۰/۹۷	۱/۰۸	۲/۴۰	۵/۰۰	۱/۰۰	نظارت
۱/۷۰	۱/۸۹	۰/۵۲	۰/۹۹	۲/۶۴	۵/۰۰	۱/۰۰	آگاهی
۱/۷۰	۱/۹۳	۰/۵۱	۲/۹۱	۱۴/۹۶	۲۲/۲۷	۹/۳۴	والدگری کل
۱/۷۰	۲/۰۹	۰/۴۷	۷/۲۶	۲۶/۲۳	۳۵/۰۰	۵/۰۰	جستجوی معنا
۱/۷۰	۱/۳۲	۰/۷۵	۷/۲۶	۲۴/۴۲	۳۵/۰۰	۵/۰۰	وجود معنا
۱/۷۰	۲/۳۶	۰/۴۲	۱۳/۳۳	۵۰/۶۴	۷۰/۰۰	۱۶/۰۰	معنای زندگی کل
۱/۷۰	۲/۷۰	۰/۳۷	۴/۵۸	۱۳/۳۴	۲۴/۰۰	۰/۰۰	بینی خوش

نتایج جدول ۱ نشان می‌دهد که میانگین و انحراف استاندارد نمره کل والدگری ۱۴/۹۶ (۲/۹۱) است و از بین زیرمقیاس‌های والدگری کم‌ترین میانگین مربوط به زیرمقیاس تنبیه بدنی با میانگین و انحراف استاندارد ۱/۸۹ (۰/۷۷) و بیش‌ترین میانگین مربوط به زیرمقیاس والدگری مثبت با میانگین و انحراف استاندارد ۳/۱۱ (۰/۸۱) است. همچنین میانگین و انحراف استاندارد نمره کل معنای زندگی ۵۰/۶۴ (۱۳/۳۳) است و همچنین میانگین و انحراف نمره خوش‌بینی ۱۳/۳۴ (۴/۵۸) است؛ جدول فوق نشان می‌دهد که چولگی و کشیدگی بین ± 2 قرار دارند؛ بنابراین توزیع داده‌های متغیرهای پژوهش طبیعی است. مقدار دوربین و اتسون در فاصله مجاز ۱/۵ تا ۲/۵ قرار دارد؛ بنابراین مفروضه عدم وجود همبستگی بین خطاها تأیید می‌شود و می‌توان از رگرسیون استفاده کرد. مقادیر ضریب تحمل و تورم واریانس نیز نشان داد از نبود همپوشی بین متغیرهای پیش بین دارد.

جدول ۲. داده‌های آزمون پیرسون برای بررسی سبک‌های والدگری با خوش‌بینی

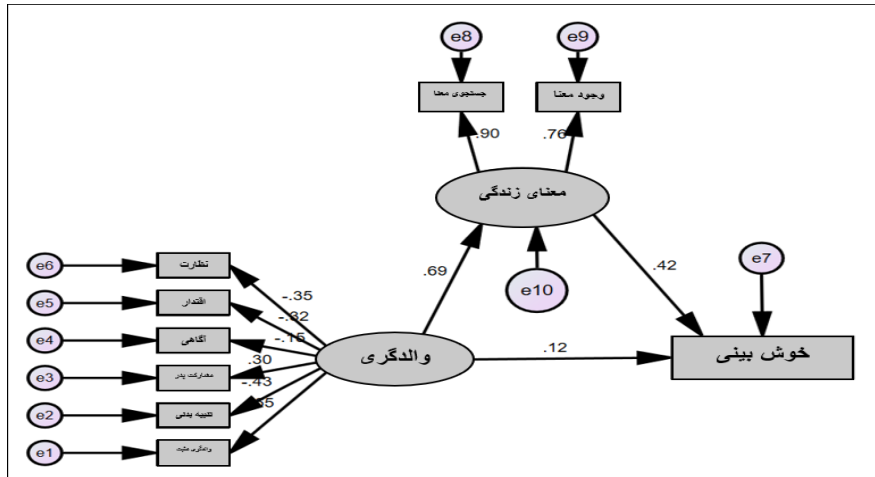
متغیرها	شاخص‌های پیرسون	خوش‌بینی
ادراک از سبک‌های والدگری	ضریب همبستگی	۰/۳۸۱
	سطح معنی‌داری	۰/۰۰۱
	تعداد	۴۰۰

همان‌طور که در جدول شماره ۲ مشاهده گردید، ضریب همبستگی بین ادراک از سبک‌های والدگری با خوش‌بینی در دانش‌آموزان به میزان ۰/۳۸۱ است. حال برای بررسی نقش میانجی معنای زندگی در رابطه بین این متغیر، از مدل‌یابی معادلات ساختاری و آزمون بارون و کنی استفاده می‌کنیم:

نمودار ۱. رابطه بین ادراک از سبک‌های والدگری با خوش‌بینی

همانطور که در نتایج مشاهده گردید، آزمون ضریب همبستگی پیرسون با مقدار ضریب $0/381$ در سطح زیر $0/01$ معنی‌دار می‌باشد.

نمودار ۲. بررسی نقش میانجی‌گری معنای زندگی در رابطه بین ادراک از سبک‌های والدگری و خوش‌بینی

با توجه به داده‌های نمودار شماره ۲، ملاحظه می‌گردد که پس از حضور معنای زندگی به عنوان متغیر سوم در رابطه بین ادراک از سبک‌های والدگری و خوش‌بینی، شدت رابطه بین دو متغیر تحت تأثیر قرار گرفته است. لذا، چنین نتیجه می‌شود که متغیر معنای زندگی توانسته است، نقش میانجی در رابطه بین ادراک از سبک‌های والدگری و خوش‌بینی ایفا نماید. بنابراین، فرض پژوهش تأیید گردید.

جدول ۳. برآوردهای ضرایب اثر مستقیم سبک‌های والدگری و معنای زندگی بر خوش‌بینی

مسیر	مقدار برآورد	مقدار استاندارد	خطای معیار	فاصله اطمینان	مقدار احتمال
سبک‌های والدگری بر معنای زندگی	۰/۷۳	۰/۶۹	۰/۰۸	۳/۰۴	۰/۰۰۲
سبک‌های والدگری بر خوش‌بینی	۰/۱۸	۰/۱۲	۰/۰۹	۲/۴۹	۰/۰۱۳
معنای زندگی بر خوش‌بینی	۰/۴۶	۰/۴۲	۰/۱۲	۲/۲۴	۰/۰۲۵

همان‌طور که جدول شماره ۳ نشان داد سبک‌های والدگری ($\beta=0/69$ و $P=0/002$) دارای اثر مثبت و مستقیم بر معنای زندگی بود. و نیز دارای اثر مثبت و مستقیم بر خوش‌بینی بود ($\beta=0/12$ و $P=0/013$). همچنین معنای زندگی دارای اثر مثبت و مستقیم ($\beta=0/42$ و $P=0/025$) بر خوش‌بینی بود.

جدول ۴. برآورد مسیرهای غیرمستقیم موجود در مدل با استفاده از بوت‌استرپ

متغیر پیش‌بین	متغیر واسطه	متغیر ملاک	مقدار	مقدار	حد	حد	مقدار
			برآورد	استاندارد	بالا	پائین	احتمال
سبک‌های والدگری	معنای زندگی	رفتار خوش‌بینی	۰/۰۹۷	۰/۰۸۰	۰/۰۷۸	۰/۰۰۶	۰/۰۴۹

همانطور که جدول ۴ نشان داد اثر غیر مستقیم سبک‌های والدگری بر خوش‌بینی برابر با ۰/۰۸ بود ($P=0/049$). بنابراین اثر غیر مستقیم سبک‌های والدگری بر خوش‌بینی مورد تایید قرار گرفت. برای بررسی نقش میانجی معنای زندگی در رابطه بین ادراک از سبک‌های والدگری و خوش‌بینی و بیان مقبولیت مدل ترسیم شده از آزمون بارون و کنی و شاخص‌های برازش هنجار شده بنتلر-بونت^۱، برازش نسبی^۲، برازش افزایشی^۳، توکر-لوئیس^۴، شاخص‌های تطبیقی^۵ و مجذور کامل^۶ استفاده شده است که نتایج بدست آمده از مدل در جدول ۳ قابل بررسی است.

جدول ۵. بررسی نقش میانجی‌گری معنای زندگی در رابطه بین ادراک از سبک‌های والدگری و خوش‌بینی

نوع شاخص	معادل فارسی	برازش مدل	نتیجه
CMIN	خی دو استقلال	۲۵۶/۸۲	مورد قبول
CMIN/DF	خی دو نسبی	۹/۸۷	مورد قبول
DF	درجه آزادی	۲۶	مورد قبول
SIG	سطح معنی‌داری	۰/۰۰۲	مورد قبول
NFI	شاخص برازش هنجار شده بنتلر-بونت	۰/۹۸۴	مورد قبول
RFI	شاخص برازش نسبی	۰/۸۶۳	مورد قبول
IFI	شاخص برازش افزایشی	۰/۷۰۷	مورد قبول
TLI	شاخص برازش توکر - لوئیس	۰/۸۸۹	مورد قبول
CFI	شاخص برازش تطبیقی	۰/۷۰۳	مورد قبول
GFI	شاخص نیکویی برازش	۰/۸۶۶	مورد قبول
RMSEA	ریشه میانگین مربعات خطای برآورد	۰/۰۱۱	مورد قبول

همان طور که در جدول ۵ ملاحظه می‌شود، تمامی شاخص‌های برازش تطبیقی (بجز RMSEA) مدل تدوین شده اغلب بالای ۰/۸ هستند و این نشان دهنده مورد قبول بودن مدل است. شاخص برازش نسبی مقدار

1. Bentler-Bount
2. Relative Fit
3. Incremental Fit
4. Tucker-Lewis
5. Adaptive Indices
6. Complete Squared

۰/۸۶۳ است که به یک نزدیک است؛ از طرفی، کای اسکویپر استقلال^۱ با ۲۵۶/۸۲ و نسبی ۹/۸۷ با درجه آزادی ۲۶ در سطح ۰/۰۰۲ معنی‌دار است. این نتایج بیان می‌کنند که مدل دارای برازش خوبی از داده هاست. همچنین شاخص RMSEA نیز با مقدار ۰/۰۱۱ در حالت استاندارد قرار دارد. بطور کلی داده‌های حاصل از تحلیل فرضیه فوق حاکی از آن است که مدل ترسیم شده از برازش مطلوبی برخوردار است. به عبارت بهتر در رابطه بین ادراک از سبک‌های والدگری و خوش‌بینی متغیر معنای زندگی نقش میانجی دارد و این فرض با ۹۹ درصد اطمینان مورد تأیید قرار گرفته است.

بحث و نتیجه‌گیری

پژوهش حاضر با هدف معنای زندگی در رابطه بین سبک‌های والدگری با خوش‌بینی نقش واسطه‌ای دارد. این فرضیه مورد تأیید قرار نگرفت و نتایج حاصل از تحلیل آن نشان داد که؛ متغیر معنای زندگی نتوانسته است نقش میانجی در رابطه بین ادراک از سبک‌های والدگری و خوش‌بینی ایفا نماید. همسو با یافته‌های این پژوهش آگاکا و آیری، (۲۰۱۷)؛ چاو و همکاران (۲۰۱۳)، جعفری، حجازی و جلیلی (۱۴۰۰) رستمی و احدی (۱۴۰۰)، بشکار و نیک منش (۱۴۰۰)، شادکام و همکاران (۱۴۰۰) همسو می‌باشد. خوش‌بینی یک نوع سبک تفسیری یا تبیینی است که افراد از آن برای توجیه موفقیت‌ها و شکست‌های خود استفاده می‌کنند. افراد خوش‌بین، موفقیت‌ها را به عوامل درونی، پایدار و فراگیر نسبت می‌دهند در حالی که شکست‌ها را به عوامل بیرونی، موقت و خاص نسبت می‌دهند. اما برعکس بدبین‌ها موفقیت‌ها را به عوامل بیرونی، موقت و خاص نسبت می‌دهند در حالی که شکست‌ها را به عوامل درونی، همیشگی و فراگیر نسبت می‌دهند. سلیگمن معتقد است که سبک تفکر بدبینانه در نهایت می‌تواند به درماندگی آموخته شده منجر شده و طی آن فرد را به افسردگی و بیماری جسمی و روانی مبتلا کند (مایکرانتس و همکاران، ۲۰۲۱). خوش‌بینی به انتظارات امیدبخشی دلالت دارد که در یک موقعیت نامعین وجود دارد. این انتظارات که به موقعیت‌های مختلف تعمیم می‌یابد و فرد را در حالت امیدواری نگه می‌دارد، با بسیاری از شاخصه‌های سلامت جسمی و روانی ارتباط دارد (تمپلتون، ۲۰۲۰).

به نظر می‌رسد، خوش‌بینی با داشتن نگرش خوش‌بینانه، که روشی مناسب برای موفقیت و مقابله با مشکلات حال و آینده است نیز در خانواده شکل می‌گیرد. همچنین، نگرش بدبینانه که موجب تردید، احساس ناامیدی، غمگینی و بی‌علاقگی برای تلاش کردن می‌شود نیز، در خانواده شکل می‌گیرد. بنابراین خوش‌بینی و بدبینی از عمده‌ترین ملاک‌هایی هستند که سلامت روانی و موفقیت‌های افراد در زندگی به ویژه زندگی تحصیلی را تحت تأثیر قرار می‌دهند. خوش‌بین‌ها از هر مسئله و گرفتاری، درس می‌گیرند. آن‌ها معتقدند که هر مسئله و گرفتاری برای آن است که درسی از آن بگیرند و این یکی از رمزهای موفقیت افراد دارای نگرش خوش‌بینی می‌باشد. حال آن‌که بدبین‌ها در نقطه مقابل آن‌اند. فرزندان، معناداری زندگی خود را نیز از خانواده یاد می‌گیرند. معنادار بودن زندگی به اشخاص اجازه می‌دهد که رویدادها را تفسیر و برای خویشتن

ارزش‌هایی تدارک، ارزش‌های جدیدی خلق یا بازآفرینی کنند. معناداری یعنی ارزش داری و ارزش‌گذاری به امور زندگی، انسان‌ها همه امورات زندگی خود را از دریچه معنا تفسیر می‌کنند (لوتانز و همکاران، ۲۰۱۷). نتایج نشان دادند معنای زندگی توان پیش‌بینی خوش‌بینی دانش‌آموزان را دارد. این یافته‌ها با نتایج احمدی و همکاران (۲۰۱۶)، اویشی و همکاران (۲۰۲۰)، دالفاوه (۲۰۲۰)، باومیستر و همکاران (۲۰۱۳)، کوک و همکاران (۲۰۱۵) همخوانی دارد. در تبیین این یافته با توجه به دیدگاه باومیستر و همکاران (۲۰۱۳) می‌توان اشاره کرد از میان منابع معنابخش زندگی به ترتیب خانواده، ارتباطات اجتماعی و تحصیل حوزه‌هایی هستند که با بیش‌ترین فراوانی از سوی نوجوانان به‌عنوان منبع معنابخش به زندگی گزارش شده است. این یافته‌ها می‌توانند در چارچوب نظریات تحولی و معنای زندگی بررسی شوند. معنایابی بر جهت‌گیری هدفمند به زندگی اثر می‌گذارد و به دنبال آن باعث حس مثبت ارزشمندی و نشاط می‌شود. از دیدگاه دالفاوه (۲۰۲۰) معنابخشی به زندگی موجب افزایش تلاش و انگیزه در افراد می‌شود. دانش‌آموزی که برای زندگی خود به‌ویژه تحصیل خود، معنا و اهداف مطلوبی در نظر دارد، با انگیزه و پرنرژی تلاش می‌کند و لحظه لحظه با پیمودن مسیر تحصیل و گرفتن بازخوردهای مثبت ناشی از تلاش هدفمند، احساس خرسندی و موفقیت خواهد داشت. این دانش‌آموزان کم‌تر دچار خستگی، ناامیدی و نگرانی می‌شوند و برجستگی معنا و اهداف، مانع از احساس ضعف و خستگی در آنان می‌شود؛ بنابراین، معنای زندگی موجب افزایش شادکامی دانش‌آموزان می‌شود.

سبک والدگری با خوش‌بینی دانش‌آموزان دارای ناتوانی یادگیری خاص رابطه معنادار وجود دارد. این یافته با نتایج پژوهش‌های رحیمپور، دیرکوند مقدم و هاشمیان (۲۰۱۵)؛ پونگ، جانسون و چن (۲۰۱۰) و تاج الدین رابری، خضری مقدم، زینلی کرمانی و تاجالدین رابری (۱۳۹۴) همخوان است. خانواده کارکردهای فراوانی دارد و بر اساس همین کارکردها، بر فرزندان تأثیر می‌گذارد و به سهم خود شیوه رفتار آن‌ها را در محیط تعیین می‌کند. سبک والدگری خانواده یکی از کارکردهایی است که قادر به تأثیرگذاری بر فرزندان است. خانواده‌های سالم از عملکرد مناسبی در زمینه والدگری برخوردار هستند و بیش‌تر از دیگرگونه‌های خانواده از رفتارهای مثبت والدگری همانند تشویق به موقع، توضیح اشتباه فرزندان برای آنها، ایجاد اطلاعات مشترک میان اعضای خانواده، توضیح پیامدهای رفتاری مختلف و همکاری والدین در امور فرزندان استفاده می‌کنند. با توجه به این عملکردهای خانواده، می‌توان نتیجه گرفت که اثرات مثبتی در زمینه‌های زندگی مخصوصاً در تحصیل و مدرسه داشته باشد. محدودیت‌های این پژوهش مختص بودن نمونه به دانش‌آموزان متوسطه دوم شهرستان زنجان و عدم توجه به متغیرهایی نظیر وضعیت تحصیلی، اجتماعی و اقتصادی دانش‌آموزان و همچنین تعداد زیاد پرسشنامه‌ها و سوالات که باعث خستگی آزمودنی‌ها می‌شد، پیشنهاد می‌شود، در پژوهش‌های آتی از سایر ابزارهای گردآوری اطیعات مانند مصاحبه، مشاهده و... استفاده شود. این پژوهش در سایر پایه‌ها و دوره‌های تحصیلی انجام شده و تأثیر این آموزش‌ها، بر متغیرهای وابسته دیگری همچون، رفتارهای پرخطر احتمالی دانش‌آموزان، مشارکت اجتماعی، صلح و عدم خشونت در مدرسه مورد بررسی قرار گیرد. نتایج پژوهش توجه بیش‌تر متصدیان عرصه تعلیم و تربیت در زمینه تأثیر خوش‌بینی بر بهبود وضعیت روان‌شناختی دانش‌آموزان را می‌طلبد. از این رو به کارگیری آموزش خوش‌بینی برای مطالعات آینده هست.

موازن اخلاقی

در این پژوهش موازن اخلاقی شامل اخذ رضایت آگاهانه، تضمین حریم خصوصی و رازداری رعایت شد. با توجه به شرایط و زمان تکمیل پرسشنامه‌ها ضمن تأکید به تکمیل تمامی سؤال‌ها، شرکت‌کنندگان در مورد خروج از پژوهش مختار بودند.

سپاس‌گزاری

از تمام دانش‌آموزان و والدین مدیران محترم مدارس و معلمان عزیز همه دوستان که در تهیه این و تدوین رساله دکتری اینجانب همکاری لازم را به عمل آورده‌اند کمال تشکر و قدردانی را داریم.

مشارکت نویسندگان

پژوهش حاضر حاصل اقتباس از رساله دکتری نویسنده اول بود که توسط معاونت پژوهشی دانشگاه آزاد اسلامی واحد زنجان به تصویب رسیده است. نویسنده این پژوهش در طراحی، مفهوم‌سازی، روش‌شناسی، گردآوری داده‌ها، تحلیل آماری داده‌ها، پیش‌نویس، ویراستاری و نهایی‌سازی نقش داشت.

تعارض منافع

بنا بر اظهار نویسندگان، این مقاله حامی مالی و تعارض منافع ندارد.

منابع

- احمدی، سمیه، حیدری، محمود، باقریان، فاطمه، و کشفی، عبدالرسول. (۱۳۹۵). نوجوانی و تحول معنا: مقایسه منابع و ابعاد معنای زندگی در دختران و پسران نوجوان. *مطالعات روان‌شناسی بالینی*، ۶(۲۳)، ۱۴۹-۱۷۷.
- ارشاد سرابی، رزیتا، هاشمی رزینی، هادی، و عبداللهی، محمدحسین. (۱۳۹۶). مقایسه تنیدگی والدگری، سبک‌های والدگری، و حل مسئله اجتماعی مادران کودکان مبتلا به اختلال طیف اتیسم، نارسایی توجه/فزون کنشی و بهنجار. *فصلنامه سلامت روان کودک*، ۴(۴)، ۱۷۹-۱۶۵.
- بشکار، مسلم، نیک منش، زهرا، و کهرازی، فرهاد. (۱۴۰۰). اثربخشی آموزش خوش‌بینی بر ادراک شایستگی و کیفیت زندگی دانش‌آموزان ابتدایی. *آموزش پرستاری*، ۱۰(۶)، ۷۶-۶۵.
- بهرامی، اعظم. (۱۳۹۵). *تدوین یک مدل بومی فرزندپروری مثبت بر پایه شادی و تأثیر آموزش بر اساس این مدل بر شادی، سلامت، خودکارآمدی و رابطه والد-فرزندی دختران ۱۲ تا ۱۴ سال در قم*. پایان‌نامه دکتری دانشگاه اصفهان.
- جعفری، لعیا، حجازی، مسعود، جلیلی، اکبر، و صبحی، افسانه. (۱۴۰۰). تعیین نقش میانجی معنای تحصیلی در رابطه بین خوش‌بینی تحصیلی با عملکرد تحصیلی دانش‌آموزان. *فصلنامه سلامت روان کودک*، ۸(۱)، ۲۶-۱۴.
- حمزه‌گردشی، زینب، مرزبند، رحمت‌الله، شاه‌حسینی، زهره، و عزیزی، مرضیه. (۱۳۹۸). مولفه‌های مرتبط با معنای زندگی در نوجوانان: یک مطالعه مروری. *تعالی بالینی*، ۹(۲): ۳۷-۲۸.

ذاکری، حمیدرضا، و یوسفی، فریده. (۱۳۹۹). اثربخشی آموزش مثبت‌نگر بر احساس معنا در زندگی و لذت همراه با تأنی در دانش‌آموزان دوره متوسط دوم. *مجله مطالعات روانشناسی تربیتی*، ۱۷(۳۷)، ۵۳-۷۶.

رحیمی، مریم، اکرمی، ناهید، و قمرانی، امیر. (۱۴۰۰). اثربخشی برنامه فرزندپروری مثبت بر خودکارآمدی و سبک والدگری مادران کودکان با اختلالات درونی‌سازی شده و برونی‌سازی شده. *روانشناسی بالینی و شخصیت*، ۱۹(۱)، ۹۳-۱۰۷.

سامانی، سیامک. (۱۳۹۰). کفایت شاخص‌های روانسجی نسخه فارسی فرم کودکان. *فصلنامه علمی - پژوهشی روش‌ها و مدل‌های روانشناختی*، ۲(۵)، ۱۷-۲۹.

شادکام، حسن، یعقوبی، ابوالقاسم، زنگنه مطلق، فیروزه، پیرانی، ذبیح، و محقق، حسین. (۱۴۰۰). تدوین مدل سرزندگی تحصیلی براساس معنا در زندگی با میانجی‌گری شادکامی در دانش‌آموزان. *پژوهش‌نامه روانشناسی مثبت*، ۷(۴)، ۴۱-۵۴.

نریمانی، محمد، رشیدی، جمال، و زردی، بهمن. (۱۳۹۸). نقش خودپنداره کودکان، حمایت اجتماعی خانواده و سبک والدگری در پیش‌بینی سرزندگی تحصیلی دانش‌آموزان دارای ناتوانی یادگیری خاص. *ناتوانی‌های یادگیری*، ۸(۳)، ۱۱۲-۱۳۳.

ودادیان، زهرا، آقامحمدیان شعراف، حمیدرضا، و کارشکی، حسین. (۱۳۹۸). تدوین و اعتبارسنجی پروتکل مداخله‌ای گروه درمانی با چند خانواده با تمرکز بر سبک والدگری هدفمند. *چهارمین همایش بین‌المللی افق‌های نوین در علوم تربیتی، روانشناسی و آسیب‌های اجتماعی، تهران*.

References

- Agasisti, T., Avvisati, F., Borgonovi, F., & Longobardi, S. (2018). Academic resilience: What schools and countries do to help disadvantaged students succeed in PISA.
- Albanese, A. M., Russo, G. R., & Geller, P. A. (2019). The role of parental self-efficacy in parent and child well-being: A systematic review of associated outcomes. *Child: care, health and development*, 45(3), 333-363.
- Baumeister, R. D., Vohs, K. D., Aaker, J. L., & Garbinsky, E. N. (2013). Some key differences between a happy life and a meaningful life. *The Journal of Positive Psychology*, 8(6), 505-516.
- Delle Fave, A. (2020). Meaning in life: structure, sources and relations with mental and physical health. *Acta Philosophica*, 29(1), 19-32.
- Delle Fave, A., & Soosai-Nathan, L. (2014). Meaning as interconnectedness. Theoretical perspectives and empirical evidence. *Journal of Psychology in Africa*, 24(1), 53-78.
- Imbs, J., & Mejean, I. (2015). Elasticity optimism. *American Economic Journal: Macroeconomics*, 7(3), 43-83.
- Kok, J. K., Goh, L. Y., & Gan, C. C. (2015). Meaningful life and happiness: Perspective from Malaysian Youth. *The Social Science Journal*, 52(1), 69-77.
- Luthans, F., & Youssef-Morgan, C. M. (2017). Psychological capital: An evidence-based positive approach. *The Journal of Organizational Psychology and Organizational Behavior*, 4 (17): 1-28.
- Maykrantz, S. A., Langlinais, L. A., Houghton, J. D., & Neck, C. P. (2021). Self-leadership and psychological capital as key cognitive resources for shaping health-protective behaviors during the COVID-19 pandemic. *Administrative sciences*, 11(2), 41.
- Mesrabadi, J., Jafariyan, S., & Ostovar, N. (2013). Discriminative and construct validity of meaning in life questionnaire for Iranian students. *International Journal of Behavioral Sciences*, 7(1), 83-90.

- Oishi, S., Choi, H., Koo, M., Galinha, I., Ishii, K., Komiya, A., & Besser, L. L. (2020). Happiness, meaning, and psychological richness. *Affective Science, 1*(2), 107-115.
- Pinquart, M. (2017). Associations of parenting dimensions and styles with internalizing symptoms in children and adolescents: A meta-analysis. *Marriage & Family Review, 53*(7), 613-640.
- Pong, S. L., Johnston, J., & Chen, V. (2010). Authoritarian parenting and Asian adolescent school performance: Insights from the US and Taiwan. *International journal of behavioral development, 34*(1), 62-72.
- Qu, Y., Fuligni, A. J., Galvan, A., & Telzer, E. H. (2015). Buffering effect of positive parent-child relationships on adolescent risk taking: A longitudinal neuroimaging investigation. *Developmental cognitive neuroscience, 15*, 26-34.
- Rahimpour, P., Direkvand-Moghadam, A., Direkvand-Moghadam, A., & Hashemian, A. (2015). Relationship between the parenting styles and students' educational performance among iranian girl high school students, a cross-sectional study. *Journal of Clinical and Diagnostic Research: JCDR, 9*(12), JC05.
- Seligman, M. E. (2006). *Learned optimism: How to change your mind and your life*. Vintage.
- Templeton, J. (2020). *Hope and optimism*. Publisher: department of philosophy Ryerson University.
- Whittle, S., Simmons, J. G., Dennison, M., Vijayakumar, N., Schwartz, O., Yap, M. B.,.... & Allen, N. B. (2014). Positive parenting predicts the development of adolescent brain structure: a longitudinal study. *Developmental cognitive neuroscience, 8*, 7-17.

پرسشنامه ادراک از سبک های والدگری

ردیف	عبارات	۱ بسیار کم	۲	۳	۴	۵ همیشه
والدگری مثبت						
۱	صحبت های دوستانه ای با مادر تان دارید.	۱	۲	۳	۴	۵
۲	زمانی که کار خوبی انجام دهید والدین تان شما را متوجه آن کار خوب می کنند.	۱	۲	۳	۴	۵
۳	مادر تان داوطلب کمک به فعالیت های خاصی که شما درگیر آن هستید می شود (مثلا بازی، ورزش، فالیته های گروهی مذهبی و....).	۱	۲	۳	۴	۵
۴	والدین تان رفتار خوب شما را با جایزه و پاداش مورد تشویق قرار می دهند.	۱	۲	۳	۴	۵
۵	با مادر تان به بازی و تفریح می پردازید.	۱	۲	۳	۴	۵
۶	وقتی کار اشتباهی انجام می دهید بدون آن که تنبه شوید با والدین تان صحبت می کنید.	۱	۲	۳	۴	۵
۷	مادر تان در مورد فعالیت های روزانه شما در مدرسه پرس و جو می کند.	۱	۲	۳	۴	۵
۸	مادر تان در انجام تکالیف مدرسه به شما کمک می کند.	۱	۲	۳	۴	۵

۵	۴	۳	۲	۱	۹	وقتی که کار خوبی انجام می‌دهید والدین تان شما را تشویق می‌کنند.
۵	۴	۳	۲	۱	۱۰	بخاطر رفتار خوبی که داشته‌اید، والدین تان به شما جایزه می‌دهند.
۵	۴	۳	۲	۱	۱۱	وقتی شما کار خوبی انجام می‌دهید والدین تان شما را به آغوش می‌کشند یا می‌بوسند.
۵	۴	۳	۲	۱	۱۲	مادرتان در مورد دوستانتان با شما صحبت می‌کند.
۵	۴	۳	۲	۱	۱۳	شما در برنامه ریزی فعالیت‌های خانوادگی کمک می‌کنید.
۵	۴	۳	۲	۱	۱۴	مادرتان در جلسه اولیا و مربیان و یا دیگر جلسات مدرسه شرکت می‌کند.
۵	۴	۳	۲	۱	۱۵	وقتی شما در امور خانه کمک می‌کنید والدین تان به شما می‌گویند که از کار شما خوشنود شده‌اند.
۵	۴	۳	۲	۱	۱۶	وقتی شما کار اشتباهی انجام می‌دهید والدین تان به آرامی برایتان توضیح می‌دهند که چرا رفتارتان غلط است.
						تنبیه بدنی
۵	۴	۳	۲	۱	۱۷	شکل و نوع تنبیهی که والدین تان برای شما بکار می‌برند به وضعیت روحی آنان بستگی دارد.
۵	۴	۳	۲	۱	۱۸	وقتی شما کار اشتباهی انجام می‌دهید، والدین تان محکم به پشت شما می‌زنند.
۵	۴	۳	۲	۱	۱۹	وقتی شما رفتار اشتباهی انجام می‌دهید مورد بی‌اعتنایی والدین تان قرار می‌گیرید.
۵	۴	۳	۲	۱	۲۰	وقتی شما کار اشتباهی انجام می‌دهید، والدین تان به شما سیلی می‌زنند.
۵	۴	۳	۲	۱	۲۱	والدین تان امتیازات یا پولی را که به شما داده‌اند به عنوان تنبیه از شما پس می‌گیرند.
۵	۴	۳	۲	۱	۲۲	والدین تان برای تنبیه شما، شما را به اتاقتان می‌فرستند.
۵	۴	۳	۲	۱	۲۳	وقتی شما کار اشتباهی انجام می‌دهید والدین تان شما را با کمر بند و یا دیگر اشیا می‌زنند.
۵	۴	۳	۲	۱	۲۴	وقتی شما کار اشتباهی انجام می‌دهید والدین تان سر شما داد و فریاد می‌کنند.
۵	۴	۳	۲	۱	۲۵	والدین تان برای تنبیه شما از روش محروم کردن استفاده می‌کنند (بطور مثال شما را از انجام فعالیت مورد علاقه تان برای مدتی منع می‌کنند).
۵	۴	۳	۲	۱	۲۶	به عنوان تنبیه شما را وادار به انجام کارهای سخت می‌کنند.
						مشارکت پدر
۵	۴	۳	۲	۱	۲۷	صحبت‌های دوستانه‌ای با پدرتان دارید.

۵	۴	۳	۲	۱	۲۸	پدرتان داوطلب کمک به فعالیت های خاصی که شما درگیر آن هستید می شود (مثلا بازی، ورزش، فالیت های گروهی مذهبی و....).
۵	۴	۳	۲	۱	۲۹	پدرتان در مورد فعالیت های روزانه شما در مدرسه پرس و جو می کند.
۵	۴	۳	۲	۱	۳۰	با پدرتان به بازی و تفریح می پردازید.
۵	۴	۳	۲	۱	۳۱	پدرتان در انجام تکالیف مدرسه به شما کمک می کند.
۵	۴	۳	۲	۱	۳۲	پدرتان از شما در مورد برنامه ای که برای فردای آن روز دارید پرس و جو می کند.
۵	۴	۳	۲	۱	۳۳	پدرتان در جلسه اولیا و مربیان و یا دیگر جلسات مدرسه شرکت می کند.
آگاهی						
۵	۴	۳	۲	۱	۳۴	مادرتان از شما در مورد برنامه ای که برای فردای آن روز دارید پرس و جو می کند.
۵	۴	۳	۲	۱	۳۵	بدون آنکه ساعت بازگشت خود را مشخص کنید از خانه خارج می شوید.
۵	۴	۳	۲	۱	۳۶	بعد از تاریک شدن هوا بیرون از خانه می مانید بدون آنکه بزرگتری همراه شما باشد.
اقتدار						
۵	۴	۳	۲	۱	۳۷	تلاش والدین تان برای وادار کردن شما به انجام کارهای بیهوده است چون آنها می دانند این کار برایشان دشوار است.
۵	۴	۳	۲	۱	۳۸	مادرتان شما را به انجام کارهای خاصی وادار می کند.
۵	۴	۳	۲	۱	۳۹	پدرتان شما را به انجام کارهای خاصی وادار می کند.
۵	۴	۳	۲	۱	۴۰	والدین تان دوستان (آنهايي که با شما هستند) شما را نمی شناسند.
نظارت ضعیف						
۵	۴	۳	۲	۱	۴۱	اگر شما بخواهید جایی بروید برای والدین تان یادداشت نمی گذارید تا بدانند که شما کجا رفته اید.
۵	۴	۳	۲	۱	۴۲	وقتی شما دیر به خانه می آید والدین تان متوجه دیر آمدن شما نمی شوند.
۵	۴	۳	۲	۱	۴۳	والدین تان به شما نمی گویند که کجا می خواهید بروند.
۵	۴	۳	۲	۱	۴۴	شما با بیش از یک ساعت تاخیر از زمان تعیین شده ای که والدین تان منتظران هستند به خانه می آید.

پرسشنامه خوش بینی

ردیف	عبارت	کاملاً مخالفم	کاملاً موافقم	مخالقم ندارم	نظری ندارم	موافقم	کاملاً موافقم
۱	من در موارد نامطمئن معمولاً انتظار بهترین حالت را دارم.	۰	۱	۲	۳	۴	۴
۲	من به راحتی می‌توانم آرامش خود را به دست آورم.	۰	۱	۲	۳	۴	۴
۳	هرگاه فکر می‌کنم اتفاق بدی برایم روی خواهد داد؛ همان اتفاق برایم رخ می‌دهد.	۰	۱	۲	۳	۴	۴
۴	من همیشه نسبت به آینده خوش بین هستم.	۰	۱	۲	۳	۴	۴
۵	من از بودن با دوستانم لذت می‌برم.	۰	۱	۲	۳	۴	۴
۶	برای من مشغول بودن بسیار اهمیت دارد.	۰	۱	۲	۳	۴	۴
۷	من به ندرت انتظار دارم امور بر وفق مرادم باشد.	۰	۱	۲	۳	۴	۴
۸	من به آسانی غمگین نمی‌شوم.	۰	۱	۲	۳	۴	۴
۹	من به ندرت در مورد اتفاق افتادن چیزهای خوب حساب باز می‌کنم.	۰	۱	۲	۳	۴	۴
۱۰	روی هم رفته انتظار دارم که بیشتر چیزهای خوب برایم رخ دهد تا چیزهای بد.	۰	۱	۲	۳	۴	۴

پرسشنامه معنای زندگی

ردیف	گویه‌ها	کاملاً نادرست	عمدتاً نادرست	ناحدودی نادرست	نمی‌دانم	ناحدودی درست	عمدتاً درست	کاملاً درست
۱	معنای زندگی ام رامی شناسم.	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷
۲	در جستجوی چیزی هستم که زندگی ام رامعنا دارسازد.	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷
۳	همیشه به دنبال هدف برای معنادار کردن زندگی ام هستم.	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷
۴	زندگی من هدف مشخصی دارد.	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷
۵	خوب می‌دانم چه چیزی زندگی ام را با معنا می‌سازد.	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷
۶	هدفی که برای زندگی پیدا کرده ام مرا راضی می‌سازد.	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷
۷	همیشه در جستجوی چیزی هستم که زندگی ام را با اهمیت سازد.	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷
۸	در جستجوی هدف یارسالتی برای زندگی ام هستم.	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷
۹	زندگی من هیچ هدف مشخصی ندارد.	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷
۱۰	من در جستجوی معنا برای زندگی ام هستم.	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷

Investigating the mediating role of the meaning of life in the relationship between perceptions of parenting styles and teenagers' optimism

Zahra. Ataei Zanjanejad¹, Masoud. Hejazi^{2*}, Afsaneh. Sobhi³, & Mohammad Saeed. Ahmadi⁴

Abstract

Aim: This research was conducted with the purpose of investigating the relationship between the perception of parenting styles and optimism with the mediating role of the meaning of life in the second secondary school students of Zanjan city. **Research method:** The descriptive research method is correlation type. The statistical population was 20,866 students of the second secondary school in Zanjan city in the academic year 2018-2019. According to Morgan's table, 392 people, but to increase the validity of the findings, 400 people were selected and distributed by stratified random method. To collect data, the standard questionnaires of Alabama parenting (1991), Shier and Caro's optimism (1985) and Stickerer et al.'s (2006) meaning of life questionnaires were used. Data were analyzed using SPSS24 statistical software and AMOS statistical software was used in structural equation modeling. **Results:** The findings showed that there is a significant relationship between perception of parenting styles and optimism ($p < 0.01$). But there is no significant relationship between the perception of parenting styles and the meaning of life ($p \geq 0.05$). The meaning of life plays a mediating role in the relationship between parenting styles and optimism ($p < 0.01$). **Conclusion:** It can be concluded that the perception of parenting styles plays a decisive role in creating optimism in children and the meaning of life can lead to optimism in children.

Keywords: *optimism, parenting styles, meaning of life.*

1. Doctoral student of educational psychology, Zanjan Branch, Islamic Azad University, Zanjan, Iran.

2. *Corresponding Author: Assistant Professor, Department of Psychology, Zanjan Branch, Islamic Azad University, Zanjan, Iran.

Email: Masod1357@yahoo.com

3. Assistant Professor, Department of Psychology, Zanjan Branch, Islamic Azad University, Zanjan, Iran.

4. Assistant Professor, Department of Psychology, Farhangian University, Zanjan, Iran.